

COLOMER, David. *Danys col·laterals*. Barcelona: Quaderns Crema, 2001. 181 p.

COLOMER, Josep; SERRA, Manel. *El Ripollès: coneguem l'entorn de Campdevàrol*. Campdevàrol: ed. de l'autor, 1999. 144 p.

DÍAZ CAPMANY, Carlos; MUÑOZ LLORET, Josep Maria. *El castell de Sant Ferran de Figueres: la seva història*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions, 2000. 200 p.

Diversos autors. *II Taller Internacional de Gestión Universitaria. Actas de las ponencias y comunicaciones*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 278 p.

Diversos autors. *Societats pluriculturals i educació: la interculturalitat com a resposta*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 213 p.

FABRÉ, Jaume; SABASTIÀ, Imma. *Costa Brava y Girona*. León: Everest, 1999. 216 p.

FONTANA, Josep. [et al.] *Passat i present, classes d'interpretació*. Girona: Universitat de Girona, 2001, 169 p.

FONT-MAYOLAS, Sílvia. *Per què els fumadors fumen i els no fumadors continuen sense fumar?* Girona: Universitat de Girona, 2001. 213 p.

Fotoatlas del Baix Empordà, Gironès i la Selva. Barcelona: Planeta, 1999. 144 p.

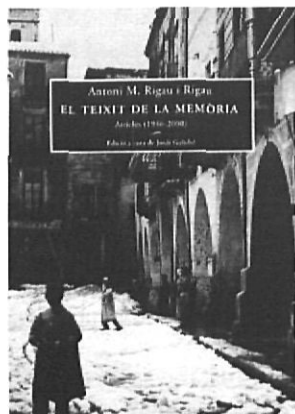
GARCÍA i CORNELLÀ, Dolores. *Festes i tradicions a Girona*. Girona: Ajuntament de Girona, 2000. 101 p.

Girona express. Barcelona: Planeta, 1999. 16 p.

Girona y Costa Brava. Madrid: Anaya-Touring Club, 2001. 132 p.

Gironès: Rutes de Catalunya. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2001. 1 CD-ROM.

GUARDIOLA GIRBAL, Josep. *Polítics del Baix Empordà*. Palafrugell: ed. de l'autor, 1999. 600 p.

monumental d'articles, peces, entrevistes, reflexions i cròniques esdevé, un cop ben soldat, una peça única, una armadura o un tapís per entendre part de la nostra història, per escodriñar els rostres i les expressions de persones i personatges que han format part del passat de la ciutat, per endinsar-nos en paisatges i racons que formen l'imaginari de la ciutat i, per extensió, de la seva comarca. El millor d'aquest llibre immens en tots els sentits és que no cal començar-lo pel principi: el lector pot ser captivat per qualsevol pàgina que trobi obrint-lo a l'atzar.

Els que hem tingut la sort de conèixer el seu autor i d'haver-lo escoltat en moltes ocasions, estic segur que llegint i rellegint aquest recull tindrem l'estranya sensació de sentir, novament, la seva veu. Galofré, doncs, se n'ha sortit, amb l'empresa.

Miquel Aguirre

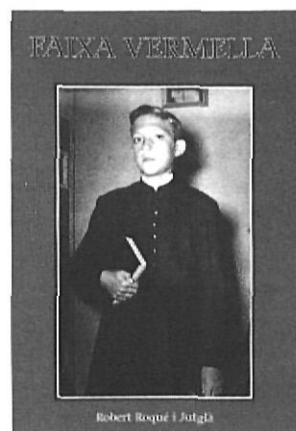
Un roc a la faixa

ROQUÉ I JUTGLÀ, Robert.

Faixa vermella.

GISC. Grup d'Informadors Sardanistes de Catalunya. Girona, 2001. 158 p.

El curs 1962-63 va ser l'últim en què els gironins vam poder veure pel carrer els seminaristes més petits amb sotana i faixa vermella (els que la portaven blava, que perdurà un temps més, eren els del Seminari Major). Que l'any següent ja no fos així va ser un dels signes que el Concili Vaticà II estava en marxa i s'iniciava l'*aggiornamento* de l'Església. En el Seminari Menor també hi va haver un canvi: Mn. Xavier Xuclà va substituir el Dr. Miquel Bosch, que havia estat el rector els últims deu anys. Per a qui va estar al seminari i, com jo, va poder portar ni que fos per un curs la faixa vermella, el llibre de Robert Roqué li proporciona moltes dades que li servirien d'orientació si mai s'atrevis a fer semblantment: és com tenir un roc a la faixa. Pràcticament, només li caldria introduir-hi les seves experiències personals. L'entorn seria si fa no fa el mateix. És evident que hi ha personatges —mossens, el director, prefectes, professors— que canvien, que ja havien plegat, i d'altres que s'hi mantingueren encara un temps més. *Faixa vermella* reflecteix prou bé el que era el seminari d'aquella època, i dona algunes claus del que es produí poc temps després.

Tot i que fa anys que conec Robert Roqué, la primera sorpresa va ser saber que també havia estat al seminari. Curiosament, no ho havíem comentat mai. Per descomptat, no estaria d'acord amb alguns aspectes del llibre, però sí amb el fet que el Seminari Menor, malgrat els condicionants propis d'una institució eclesiàstica, ens va proporcionar uns coneixements intel·lectuals i humans diria que de primera magnitud. El seminari també va donar ocasió, a qui tenia els ulls oberts i les orelles netes, de començar a tenir consciència de país. Ni que fos en l'aspecte de la llengua. Recordo perfectament la primera carta que vaig escriure a la meua mare, i que començava amb un «Querida mamá». Em va sonar tan i tan estrany, tan llunyà del meu món, que no vaig tenir més remei que fer la carta en un català macarrònic, estrafet, sense cap noció de les regles bàsiques. No en va, poc temps després, vaig fer les

meves primeres classes de català al seminari.

L'únic retrat que li faria a Robert Roqué, amb tot el respecte i amistat, és que hagi optat per fer el llibre d'una tirada, només a base de memòria puntual, i no hagi fet l'esforç de contrastar amb arxius o altres publicacions, o fins i tot amb els companys d'aquell moment, noms, dates i situacions. Tampoc no hagués anat malament que l'hagués posat en mans d'un editor de textos. No hi hauria errades de noms propis escrits en diferents versions, o, per exemple –cosa que em va saber molt de greu– paràgrafs en llatí escrits tal com raja, amb incorreccions. Tot i això, considero que el llibre és una eina molt apreciable i que servirà indubtablement per a qualsevol consultant o historiador que un dia tingui la paciència d'escriure sobre aquells anys del Seminari Menor de Girona.

Enric Matarrodona

La modernitat d'Aurora Bertrana

GRANELL, Glòria; MONTAÑA, Daniel; RAFAEL, Josep [curadors]. **Aurora Bertrana, una dona del segle XX.** Biblioteca Milà i Fontanals, núm. 41. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001. 156 pàgines.

És un plaer llegir els treballs que es presenten en aquest llibre, que corresponen a les

deu comunicacions presentades a les Jornades d'Homenatge a Aurora Bertrana amb motiu dels vint-i-cinc anys de la seva mort, que van tenir lloc l'octubre del 1999. Ja d'entrada, *Lectura crítica de les memòries d'Aurora Bertrana*, escrit pel professor de literatura catalana a la UdG Xavier Pla, ens presenta aquesta autora –injustament massa poc coneguda, si no desconeguda– amb una profunditat d'anàlisi que atia la curiositat del lector des de l'inici. Bertrana irromp amb força en l'òrbita cultural personal a través de les nou comunicacions resultants de la recerca i la memòria, la darrera de les quals és la narració de com s'ha elaborat el Fons d'Aurora Bertrana a la UdG.

La modernitat de l'escriptora s'evidencia en la seva obra i en la seva vida, que la va remoure entre l'exili i la pobresa. Ser defensora de les llibertats individuals i del progrés social en l'època que va haver de viure va

produir-li el desencanament vital de què parla Pla, i enllaça amb la literaturització del jo amb què s'embolcallà, que també analitza Neus Real. En la resta de comunicacions trobem estudis sobre les seves relacions amb altres personatges, com Caterina Albert i Pau Casals, i també el testimoni de la coneixença personal d'Enric Sabadell, a més de tres treballs sobre la seva obra que se sumen a esperar el lector a descobrir-la de manera directa.

L'interès del llibre és indiscutible; només em quedaria fer una observació: la presència d'algunes errades ortogràfiques i de puntuació em sorprèn, perquè contrasta amb la qualitat del llibre, tant en la disposició dels treballs com en els seus excel·lents continguts.

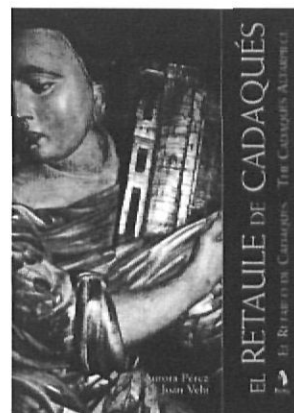
Rosa Massegosa

Viatge al patrimoni cadaquesenc

PÉREZ, Aurora; VEHI, Joan. **El retaule de Cadaqués.** Ed. Pòrtic. Barcelona, 2001. 179 pàgines.

El lector actual és un animal omnívor, un ésser inquiet que es deleix pels temes més diversos, des del bricolatge, l'acupuntura o els viatges fins als llibres d'autoajuda. Però si hi ha una constant, un valor segur, és l'èxit de la història

local, on, no ho oblidem, la Diputació de Girona ha exercit un paper pioner. *El retaule de Cadaqués* s'inscriu en aquesta temàtica, que tant ha contribuït a fixar l'esquifida bastida cultural del país.

Com indica el títol, és un estudi, acurat i rigorós, sobre el retaule barroc de l'església de Cadaqués; també inclou un comentari sobre la resta de retaules menors del recinte sagrat. Aurora Pérez, especialista en la qüestió (la seva tesi, sobre el barroc català, és de l'any 1986), ens introdueix amb un estil amè en un període menystingut per la historiografia nacionalista, que l'ha considerat poc èpic, després de l'ensulsiada de 1714; un temps que, contràriament a l'opinió general, va ser d'una gran activitat artística. En aquestes pàgines trobem la vida i miracles de Pau Costa, escultor vigatà i autor del retaule, del qual s'ha perdut una part de la seva obra,